

Nr 208.

Av herr **Wistrand** m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bidrag och lån av statsmedel för anordnande av allmänna samlingslokaler.

I proposition nr 118 till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att *dels* godkänna i propositionen angivna grunder för bidrag och lån av statsmedel för anordnande av allmänna samlingslokaler, *dels* ock för budgetåret 1942/43 anvisa

a) under femte huvudtiteln till Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler ett reservationsanslag av 1.500.000 kr.,

b) å kapitalbudgeten under Kapitalinvesteringar Fonden för låneunderstöd till Lån för anordnande av allmänna samlingslokaler ett reservationsanslag å likaledes 1.500.000 kr.

Kungl. Maj:ts proposition grundar sig på ett av särskilda sakkunniga utarbetat förslag rörande tillgodoseendet av behovet av allmänna samlingslokaler.

Över de sakkunnigas förslag hava en rad myndigheter, främst rikets länsstyrelser, blivit hörda. Överståthållarämbetet och fem länsstyrelser hava vänt sig mot tanken om en statlig subvention till uppförande av samlingslokaler, vilken icke synts dem grundad av förefintliga behov.

Övriga länsstyrelser hava åter ställt sig sympatiska till förslaget i princip. Samtliga dessa länsstyrelser hava emellertid — med få undantag — framhållit att med åtgärder i syfte att förverkliga förslaget borde med hänsyn till det rådande statsfinansiella läget anstå.

Länsstyrelsernas yttranden avgåvos hösten 1939.

Sedan dess har det statsfinansiella läget i oerhört hög grad försämrats. Statskulden har ökat från 2600 millioner kronor vid 1939 års utgång till omkring 6300 millioner kronor i nuvarande stund och ökar fortfarande i hastigaste tempo. För det kommande budgetåret räknas med statsutgifter på minst 4000 millioner kr., alltså ungefär motsvarande, antagligen överstigande hela den till inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara inkomsten. Någon möjlighet att tillnärmelsevis balansera budgeten föreligger icke trots starkt stegrade skatter, och en hotande allvarlig inflation kan tills vidare undvikas endast genom en forcerad statlig upplåning. De betänkligheter, som med sådan styrka framkommo år 1939, böra därför i nuvarande situation göra sig gällande i skärpt grad och påkalla statsmakternas noggranna beaktande.

Under sådana förhållanden måste staten ålägga sig återhållsamhet i tillgodoseende av behov, som icke äro primära. Redan ett uppehållande av hittills-

varande subventionsverksamhet på olika samhällsområden kommer att medföra de största ansträngningar, och om dess fortsatta uppehållande ligger inom möjligheternas gräns är en öppen fråga, som emellertid här icke kräver besvarande. Däremot kräver det omedelbart den största uppmärksamhet, när fråga uppstår om skapande av nya ändamål och behov. Med all tillbörlig uppskattning av önskvärdheten av vidgad möjlighet för betydelsefulla folkrörelser att vinna statens stöd och bistånd för uppförande av samlingslokaler, kan denna fråga dock icke äga en sådan angelägenhetsgrad att icke med detta önskemåls förverkligande kan anstå till en tidpunkt, då den finansiella situationen ter sig mindre oroväckande och då skatter och andra statens inkomster medgiva täckning av statsutgifterna. Även hänsynen att statens medverkan på byggnadsverksamhetens område i nuvarande stund, med knapphet på material och pengar, i första hand synes böra komma den socialt långt viktigare bostadsförsörjningen till godo, synes oss böra i detta sammanhang bringas i erinran, så mycket mera som departementschefen själv framhållit att det icke föreligger någon möjlighet att bedöma i vilken omfattning statens ekonomiska medverkan kommer att krävas.

Med återopande av dessa skäl få vi hemställa,

att riksdagen i nuvarande läge måtte avslå ifrågavarande
Kungl. Maj:ts proposition.

Stockholm den 20 mars 1942.

Karl Wistrand.

Axel Mannerskantz.

Robert von Horn.

Gustaf Velander.

Eilif Sylwan.

Gustaf Björkman.

Carl Bengtsson.

Carl Sundberg.

Thore Wennqvist.

Gösta Siljeström.

Harald Nordenson.